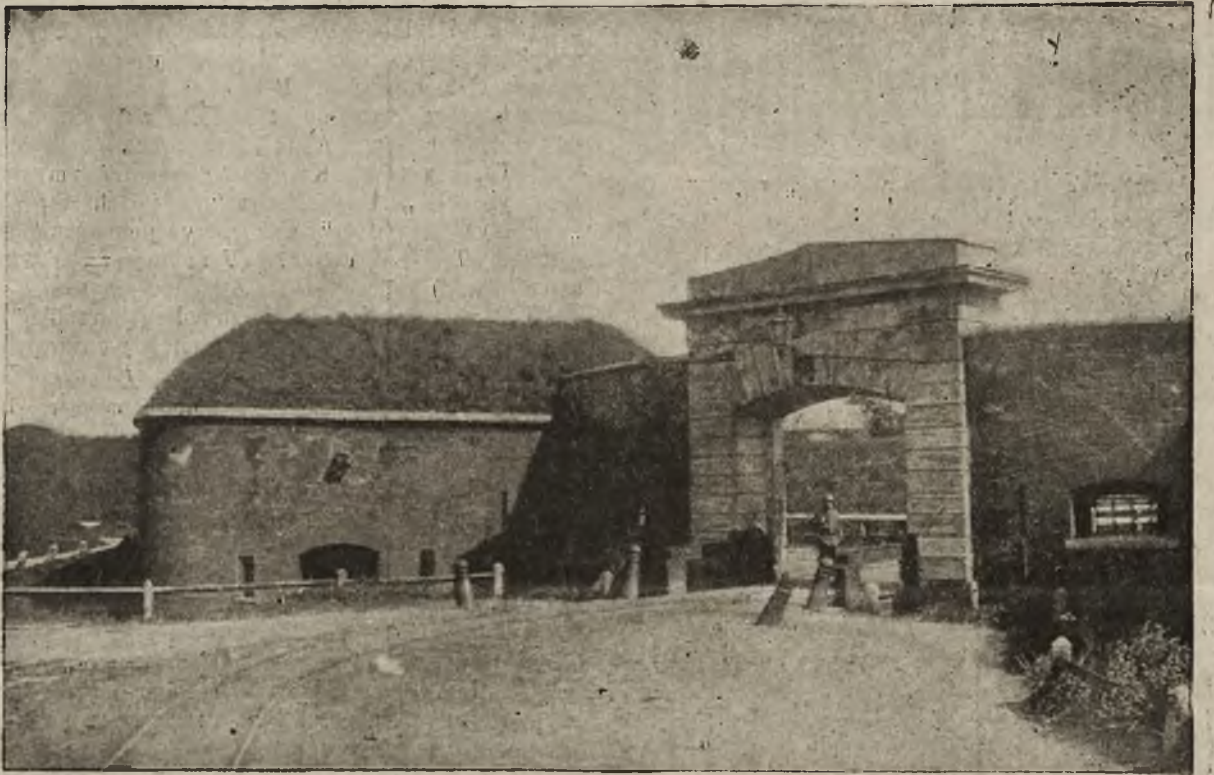

Ofenzywa austriacka w Albanii.

Pod wodzą znanego z walk w Karpatach generała Pflanzer-Baltina podjęły wojska austriackie ofensywę przeciw Włochom w Albanii w dniu 23 sierpnia. Jak wiadomo przed kilku miesiącami Włosi w silnym natarciu odepchnęły wojska austriackie znacznie ku północy, odbierając im szereg miast, między innymi Berat i Fieri. Zarazem zagrozili Włosi skrzydłu wojsk mocarstw centralnych, stojącemu na północ od Monastyru.

W tych warunkach wyrównanie frontu okazało się wskazane i akcję tę przeprowadziły właśnie wojska dowodzone przez generała Pflanzer-Baltina. W walkach, które trwały przeszło tydzień pozycje włoskie zostały kilkakrotnie przełamane, a miasta Berat i Fieri odebrane. Włosi musieli cofnąć się prawie aż do stanowisk jakie zajmowali przed rozpoczęciem własnej ofensywy przed kilku miesiącami. Operacje w Albanii nie są jeszcze zakończone. Wobec wzmożonego ruchu wojennego po stronie wojsk koalicyjnych na froncie Salonickim, ofenzywa ta, jaką obecnie Austriacy przeprowadzili, może mieć doniosłe znaczenie wogóle dla położenia wojennego tego frontu, a zarazem może się stać początkiem większych działań wojennych.

Co zrobić z cytadelą warszawską? Wejście do cytadeli.

(Fot. Bufa)

Ofenzywa austriacka w Albanii: Patrol wywiadowczy austriacki wzmocniony ochotnikami a.b. tskimł.
(Woj. kwat. prasa)

Polski, winienby stanąć na najwyższym miejscu cytadeli, tam, gdzie obecnie stoi cerkiew prawosławna.

Reszta budynków cytadeli, jak koszary, gmachy zarządu itd. mogą być obrócone na szpitale i zakłady dobroczynne, a zwłaszcza na schroniska dla starców i dzieci, dla weteranów r. 1863; oraz dla żołnierzy-Polaków, którzy w obecnej wojnie, bez względu na to, pod jakimi służąc sztandarami, stracili zdolność do pracy.

Wielkie przestrzenie esplanady fortecznej, położone nad brzegiem Wisły, łącznie z należącą do cytadeli częścią lasu Bielańskiego, proszą się o przekształcenie na park ludowy, który, według opracowanych już planów, łączyłby się z parkiem Poniatowskiego, między mostami Kierbedzia i Poniatowskiego, a z czasem dotarłby aż do Łazienek.

Pozostaje kwestia rozległych placów, otaczających Warszawę z dwu stron: od cytadeli i od Mokotowa, na których wojska ćwiczenia swe odbywały. Przestrzeń ta obejmująca parę tysięcy mórg, nadaje się doskonale by powstało tu miasto ogród, gdzieby proletaryat Warszawy, zarówno pracujący umysłowo jak i fizycznie, na dogodnych warunkach otrzymywał mógł domki, urządzone estetycznie i połączone liniami tramwajowymi z miastem. Przy czyniłoby się to znacznie do rozwiązania kwestii mieszkaniowej w Warszawie, a zarazem podniosłoby zdrowotność miasta.

Co zrobić z cytadelą warszawską?

Coraz bliższą jest chwila, kiedy rząd polski przejmie od władz okupacyjnych wszystkie posiadłości i gmachy, pobudowane na ziemi naszej przez rząd rosyjski.

Do ich liczby należy cytadela, wzniesiona przez cara Mikołaja I., jako groźba dla Warszawy, gdyby o nowym buncie, jak w r. 1830 pomyśleć chciała.

Obecnie, gdy wszelkie fortece w obrębie miasta, wobec doskonałości najnowszych dział, są anachronizmem, cytadela warszawska jest przeżytkiem.

Nie od rzeczy więc będzie zastanowić się nad tem, co rząd polski ma zrobić z cytadelą i gruntami, jakie ona zajmuje?

Nie ulega wątpliwości, że sprawa ta we właściwym czasie stanie się przedmiotem szczegółowych rozważań. Powinien zatem już obecnie wypowiadać się ogół, rzucając projekty, podając myśli, które pod rozwagę mogą być wzięte. Zdaniem pism warszawskich, cytadela mogłaby być zużytkowana w sposób następujący:

Najcenniejszą pamiątką w tej Bastylii caratu jest dziesiąty pawilon, w którym znosili męki najszlachetniejsi bojownicy wolności, gdzie każda cęła poświęcona jest pobytem któregoś z nich. Pawilon ten należałoby pozostawić nietknięty dla przyszłych pokoleń, a w niem urządzone być winno muzeum wszystkich pamiątek po bojownikach wolności.

Drugim miejscem, poświęconem w cytadeli, jest ów placzyk za wrotami Michałowskimi, na którym wznosiła się szubienica i na którym bez wątpienia spoczyły zwłoki męczenników w walce o wolność. Placyk ten powinien pozostać również nietknięty,

a na nim należałoby wzniesić wspólny pomnik dla ofiar caratu.

Inny pomnik, ku uczczeniu zdobytej wolności

Co zrobić z cytadelą warszawską? Wnętrze cytadeli Aleksandrowskiej

(Fot. Bufa)